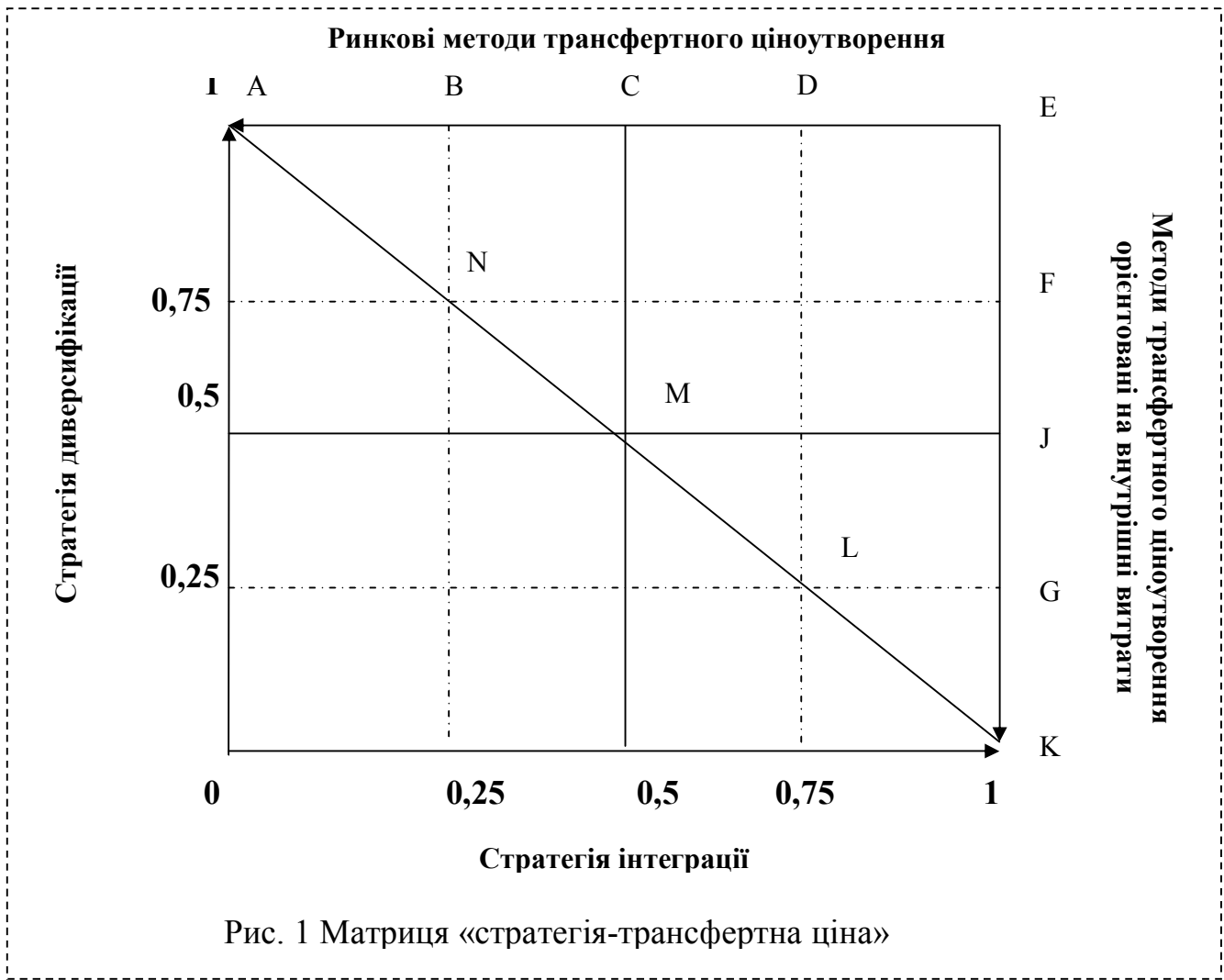

ОПТИМІЗАЦІЯ ВИБОРУ МЕТОДУ ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ У БАНКУ.

Об'єктом трансфертного ціноутворення у банку є грошові кошти які передаються від однієї структурної одиниці (центру відповідальності) до іншої. Вибір методу трансфертного ціноутворення є принциповим питанням яке визначає ефективність застосування даного інструменту внутрішньобанківського фінансового менеджменту.

Нами розроблено механізм оптимізації вибору методу трансфертного ціноутворення який ґрунтується на врахуванні взаємозв'язку між методом трансфертного ціноутворення та видом корпоративної стратегії банку. Остання поділяється у залежності від ступеня диверсифікації (інтеграції) бізнес-процесів і організаційно-управлінської структури банку. Розроблений механізм не потребує принципових допущень та спрощень, що у свою чергу полегшує можливість його практичного використання. Інша його позитивна риса полягає у застосуванні для визначення саме рекомендованого методу трансфертного ціноутворення. Дана цільова орієнтація дозволяє врахувати специфіку діяльності кожного банку на етапі застосування рекомендованого методу трансфертного ціноутворення для визначення певного значення трансфертної ціни.

Необхідно підкреслити, що ідеї щодо існування взаємозв'язку між стратегією диверсифікації та ринковими методами трансфертного ціноутворення, а також між стратегією інтеграції та методами трансфертного ціноутворення орієнтованими на витрати висловлювались американськими науковцями більше 20 років тому. У той же час, механізм формалізації даного зв'язку через матрицю «стратегія-трансфертна ціна» (Рис. 1) є авторською розробкою і враховує особливості розвитку системи трансфертного ціноутворення на сучасному етапі розвитку банківської системи України.

Щільність зв'язку між стратегією банку та методом трансфертного ціноутворення є прямо пропорційною до ступеня переважання тієї чи іншої стратегії. На осях ОА та ОК наведено шкалу оцінки ступеня використання стратегії диверсифікації та інтеграції відповідно. Ступінь використання тієї чи іншої стратегії зростає у напрямку від 0 до 1. Для побудови матриці використано припущення щодо існування обернено пропорційної залежності між інтенсивністю використання стратегій диверсифікації та інтеграції, а також їх взаємодоповнюваності. Наприклад, якщо банк застосовує стратегію диверсифікації на 70% відсотків (0,7 балів), це призводить до використання стратегії інтеграції лише на 30% (0,3 бали). Таким чином, підвищення (зниження) рівня диверсифікації призведе до зниження (підвищення) рівня інтеграції.

Ключовим моментом використання розробленої матриці є визначення ступеня використання тієї чи іншої стратегії банку. Нами запропоновано проведення опитування керівників та працівників банку з метою визначення бальної оцінки ступеня використання стратегії диверсифікації та інтеграції. Уся множина можливих результатів даної оцінки буде лежати на прямій АК. Виходячи із можливих проміжних значень оцінки рівня інтеграції та диверсифікації пряма АК розбивається на ряд відрізків, яким відповідають певні значення на осях ЕА та ЕК, які у свою чергу визначають метод трансфертного ціноутворення рекомендований до застосування (Табл. 1).

Таблиця 1

Визначення рекомендованого методу трансфертного ціноутворення на основі матриці «стратегія-трансфертна ціна»

Відрізок прямої АК	Метод трансфертного ціноутворення		
	Методи засновані на ринкових цінах	Система подвійного ціноутворення	Методи засновані на внутрішніх витратах
AN	+	-	-
NM	+/-	+	-
ML	-	+	+/-
LK	-	-	+

При структуруванні даних таблиці 1 використано наступні умовні позначення: «+» пріоритетне застосування даного методу (базовий метод), «-» метод використовувати недоцільно, «+/-» метод може застосовуватись з певними обмеженнями (додатковий метод). Невизначеність щодо пріоритетності застосування методів трансфертного ціноутворення виникає у точці М прямої АК. На нашу думку, дана ситуація, відповідає періоду перетворень у організаційно-управлінській структурі та у системі внутрішнього фінансового менеджменту банку і носить тимчасовий характер.

Запропонований механізм не може розглядатись як виключний і самодостатній. У процесі впровадження системи трансфертного ціноутворення повинні також враховуватись ефективність управлінського обліку, орієнтація бізнес-стратегії, повноваження казначейства банку і т. д. У той час, розроблений нами механізм, може стати одним із дієвих інструментів оптимізації вибору методу трансфертного ціноутворення.